

Nr 169.

Av herr **Ericsson** i Sörsjön **m. fl.**, om utredning angående bestämmelserna om skyldighet för skoldistrikt att tillhandahålla tjänstebostäder för folkskolans lärare.

I folkskolestadgans § 52 äro upptagna följande bestämmelser angående tjänstebostäder för lärare i skoldistrikt:

»Om på ort, varest skola är belägen, i skolans närmare omgivning icke finnes hyresmarknad för sådana bostäder, som till storlek och beskaffenhet i huvudsak motsvara gällande boställordnings krav på lärarbostäder, åligger det skoldistrikt att åt sådan lärare vid nämnda skola, som icke tjänstgör såsom vikarie för tjänstledig lärare eller uppehåller lärartjänst vilken kan anses vara av tillfällig natur tillhandahålla tjänstebostad, som står i överensstämmelse med de i boställsordningen givna eller med stöd av boställsordningen meddelade bestämmelserna.»

Av ovannämnda stadganden framgår att avgörande för skoldistrikts skyldighet att tillhandahålla lärarbostäder är huruvida hyresmarknad finnes eller icke. I skoldistrikt där det fastställts att hyresmarknad är till finnandes, måste sålunda tjänsteinnehavarna själva ordna sin bostadsfråga medan det däremot, om det fastslagits att hyresmarknad icke finnes, åligger skoldistriktet att ombesörja tillhandahållande av lämpliga bostäder. Dessa bestämmelser innebära en uppenbar orättvisa för de sistnämnda skoldistriktet, som omfatta de mera glest befolkade områdena inom landet. I fråga om ett stort antal fall äro de geografiska förhållandena sådana, att någon mera betydande centralisering av skolväsendet icke kan ifrågakomma, vilket nödvändiggör att enfamiljsbostäder måste ställas till förfogande. Kostnaderna för en dylik bostad med erforderlig tomtmark samt försedd med moderna bekvämligheter torde i regel uppgå till mellan 50 000 och 60 000 kronor. Hyresavgiften för en modern bostad om 90 m² i hyresgrupp 1, vilken är den regelmässigt förekommande, av vederbörande myndigheter fastställda hyresgruppen för de områden inom landet varom här är fråga, utgör 888 kronor. Då statsbidraget till en lärarbostad av denna beskaffenhet utgör högst 12 000 kronor, innebär detta att skoldistriktets kostnader för bostadens iordningställande blir lågt räknat cirka 40 000 kronor. Räknar man med en ränta av 3 procent på 40 000 kronor, så innebär detta en kostnad för skoldistriktet av 1 200 kronor. Därtill kommer underhållet, som årligen kan beräknas uppgå till minst lika stort belopp. För tillhandahåll-

lande av en lärarbostad med utrustning och bekvämligheter, som motsvara tidens krav, åsamkas skoldistriktet en årlig utgift av cirka 2 500 kronor, och då hyresinkomsten enligt vad förut anförts endast inbringar 888 kronor, blir ju förlusten mycket betydande. Självfallet är det omöjligt att i öppna marknaden hyra en bostad av denna beskaffenhet för en hyresavgift av denna storlek. Ingen enskild byggare skulle kunna förmås att åtaga sig att tillhandahålla bostäder på sådana ur ekonomisk synpunkt ruinerande villkor, som här är fråga om. En sådan verksamhet är nämligen av typen »Ebberöds Bank», och det är endast under trycket av tvingande bestämmelser, som den kan upprätthållas.

Att en ändring måste ske i det rådande tillståndet, synes vara uppenbart. Det måste anses i hög grad otillfredsställande, att vissa skoldistrikt äro befriade från skyldighet att tillhandahålla tjänstebostäder för lärare, medan däremot beträffande andra skoldistrikt sådan skyldighet föreligger. På grund av dessa tvingande bestämmelser påläggas dessa sistnämnda skoldistrikt avsevärda utgifter, som de andra skoldistrikten äro befriade från därigenom att hyresmarknad finnes och sålunda tjänsteinnehavarna själva måste hyra bostad i den öppna marknaden. Den orättvisa som ligger i en dylik ordning bör avlägsnas skyndsammast möjligt. Möjlighet härtill erbjudes genom en relativt sett enkel åtgärd, som består däri att ur folkskolestadgan bortopereras de nu förefintliga bestämmelserna om hyresmarknad, varvid skyldigheten för vissa skoldistrikt att tillhandahålla bostäder försvinner. Detta behöver givetvis icke innebära att det blir omöjligt att hyra bostäder för lärare inom dessa skoldistrikt, men däremot torde man nog kunna ta för givet att större hyresavgift än nu kommer att begäras, eftersom det knappast är tänkbart, att de skoldistrikt varom här är fråga önska fortsätta med att göra förluster på uthyrning av tjänstebostäder i samma utsträckning som tidigare. Därest icke en dylik åtgärd anses böra genomföras, torde en möjlighet till lösning av frågan ligga däri, att en högst väsentlig höjning av statsbidraget till lärarbostäder beslutas. Genom en mindre höjning av statsbidraget avlägsnas icke orättvisorna utan reduceras endast i viss mån. Därför är det nödvändigt, att bidrag ges till sådan storlek, att skoldistriktet i fortsättningen hållas i görligaste mån skadeslösa vid fullgörande av en eventuellt fortsatt skyldighet att tillhandahålla här ifrågavarande tjänstebostäder. En utredning av det aktualiserade spörsmålet synes vara nödvändig och bör verkställas med stor skyndsamhet.

Under hänvisning till vad ovan anförts tillåta vi oss vördsamt hemställa, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning angående de i folkskolestadgan upptagna bestämmelserna om skyldighet för vissa skoldistrikt att tillhandahålla tjänstebostäder för lärare och att därvid, i syfte att åstadkomma större rättvisa för de skoldistrikt, vilka bli utsatta för detta tvång, undersöka huru-

vida åsyftat resultat lämpligast kan vinnas genom att ur folkskolestadgan avlägsna bestämmelserna om hyresmarknad eller att tillräckligt höja nu utgående statsbidrag till bostäder för lärare vid folkskola samt att, sedan utredningen slutförts, till riksdagen avgives det förslag vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 24 januari 1952.

Evald Ericsson

i Sörsjön.

E. Pettersson,

Ersbacken.

Helge Lindström.

Robert L. Jansson

i Aspeboda.

Aug. Spångberg.
